

Lobing - mäso a krv politických procesov*

Úvodom

O tejto prirodzenej súčasti každej demokracie je v spoločnosti zaužívaný všeobecný stereotyp až mém¹, ktorý konanie lobistov do značnej miery mystifikuje. Jasnejšiemu výkladu lobizmu v kontexte politických procesov však ešte stále bráni mnoho nedostatkov. Za ten najeitelnejší možno označiť samotnú politickú kultúru, často vyvolávajúcu príkry rozpor s morálnymi a etickým zásadami. Tá však neprežíva v akomsi vákuu, nakoľko je nespochybniteľným výsledkom procesu optimalizácie spoločenských hodnôt. Podstatou sebareflexie nie je jej akt, ale dôsledok. V titulku tohto článku som si dovoľil interpretovať výrok Rinusa van Schendelena.²

Definícia

Na otázku, čo presne lobing je, neexistuje jednoznačná odpoveď. Všeobecne sa za lobing považujú aktivity jednotlivcov alebo záujmových skupín, ktorých cieľom je ovplyvniť rozhodnutia orgánov a inštitúcií politickej moci. Rozsiahla úprava lobingu jestvuje hlavne v USA, Kanade a Austrálii. Úpravy v týchto krajinách špecifikujú definície lobingu (čo je a čo nie je lobing), definície subjektov (kto sú lobisti, kto sú lobovaní, čo je lobistický kontakt, prípadne kto nesmie byť lobista a pod.), podmienky a spôsob registrácie lobistov, povinnosti dotknutých strán (správy o činnosti, evidencia kontaktov, etický kódex lobistov), ekonomické aspekty fungovania lobistov ako aj sankcionovanie za prípadné nedodržanie podmienok. To sú zrejme aj minimálne zásady, ktoré by zákon o lobingu mal obsahovať.

Slovensko

Slovenská legislatíva lobizmus expressis verbis neupravuje. V minulosti predpokladalo ustanovenie § 55 zrušeného zákona č.312/2001 Z. z. o štátnej službe, že štátni zamestnanci na pozíciách mimoriadne významnosti sú povinní viesť verejne prístupný zoznam stretnutí aj s osobami, ktorých záujmy ovplyvňujú konanie štátneho zamestnanca a ktoré sú účastníkmi konania pred služobným úradom dotknutého štátneho zamestnanca. Zákon obsahoval viacero nedostatkov - nedefinoval pojmy ako sú lobista, stretnutie, povinnosť druhej strany deklarovať zastupovanie určitého záujmu ani povinnosť zverejňovať zoznamy stretnutí iných skupín osôb štátnych zamestnancov.

Výkon legitímneho lobingu sa napriek tomu deje v zmysle *Legislatívnych pravidiel vlády SR*. Podľa ich čl.13 ods.1 sa návrh zákona prerokuje so štátnymi orgánmi a príslušnými inštitúciami v pripomienkovom konaní, podľa ods.3 ale aj s vyššími územnými celkami, Združením samosprávnych krajov SK 8, Združením miest a obcí Slovenska, Úniou miest Slovenska, hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislavou a mestami, ktoré sú sídlom kraja a s orgánmi a inštitúciami, ktorým sa ukladajú úlohy alebo ktorých sa problematika návrhu zákona týka, ako aj s verejnosťou, a to ešte pred predložením návrhu zákona na rokovanie vlády. Zástupcovia záujmových skupín sa na legislatívnom procese môžu zúčastniť aj prostredníctvom rozporového konania ktoré sa môže uskutočniť, ak predkladateľ nevyhovел pripomienke, ktorú uplatnil väčší počet fyzických osôb alebo právnických osôb zo strany verejnosti a zároveň súčasťou pripomienky je splnomocnenie zástupcovi verejnosti na ich zastupovanie (hromadná pripomienka). Rozporové konanie so zástupcom verejnosti sa uskutoční vždy, ak predkladateľ nevyhovел hromadnej pripomienke, s ktorou sa stotožnilo aspoň 500 fyzických osôb alebo právnických osôb. Ak sa hromadná pripomienka³ uplatnila v elektronickej podobe prostredníctvom portálu

gov.sk/Default.aspx, lu, zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré sa stotožnili s hromadnou pripomienkou, možno predkladateľovi zaslať aj iným spôsobom ako prostredníctvom portálu.

Prijatím zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len „zákon o slobode informácií“), ktorý do zákonnej úpravy premietol princíp „čo nie je tajné, je verejné“, sa v Slovenskej republike presadil princíp publicity (otvorenosti) verejnej správy. Prístup k informáciám je pre demokratickú spoločnosť životne dôležitý. Bez prístupu občanov k nim nie je existencia skutočnej demokracie možná. Právo na informácie ako základné ústavné právo zakotvuje Ústava Slovenskej republiky a Listina základných práv a slobôd. Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy SR sú sloboda prejavu a právo na informácie zaručené. Prvá veta ods. 2 oprávňuje každého na vyjadrenie svojich názorov slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

Argument, že sa nad Tatrou prestáva blýskať, podkopáva absencia politickej vôle prijať zákon o lobingu, ktorý by vymedzil určité pojmy. Jasnými legislatívnymi zámermi boli vládny návrh zákona o lobingu zo 17.júna 2005⁴ a návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona o lobingu a o zmene a doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy z 31.mája 2013.⁵ Ani na jednom z nich sa poslanci Národnej rady Slovenskej republiky neuzniesli schválením.

Pozitívny príklad USA

Lobing ako profesionálne ovplyvňovanie vládnych rozhodnutí pomocou sprostredkovateľov reprezentujúcich ciele záujmových skupín je známy v Spojených štátoch približne od roku 1830. V tomto čase sa stretávali zástupcovia záujmových skupín vo vstupných halách - lobby Kongresu a štátnych legislatívnych zborov.

Právo na lobing sa odvodzuje z prvého dodatku Ústavy USA: *“The right to petition the Government for a redress of grievance-su”*⁶. Kongres teda nesmie vydať zákon, ktorý by zakazoval ľuďom podávať vládne petície alebo sťažnosti, a tak sa vyjadrovať k najrozličnejším rozhodnutiam a legislatíve. Od prvého pokusu o reguláciu určitej časti lobingu a špecifickej skupiny lobistov (*The Foreign Agents Registration Act – FARA* z roku 1938)⁷ prešla federálna legislatíva USA ďalšími 4 podstatnými zákonnými zmenami⁸. V súčasnosti upravuje lobizmus *The Lobbying Disclosure Act of 1995*, právny akt deliaci sa na 24 častí, prijatý 19. decembra 1995.

Zákon v úvode vyjadruje snahu zvýšiť verejnú dôveru v bezúhonnosť vlády, obsahuje rozsiahle definície pojmov akými sú najmä: pracovník výkonnej moci v štáte, predstaviteľ zákonodarnej moci v štáte, lobistické aktivity, lobistický kontakt, lobistická firma a samotný lobista. Za účelom obmedzenia nejasnosti výkladu lobistického kontaktu uvádza aj to, čo ním nie je. Práve o tejto časti sa zrejme bude viesť dlhá diskusia bez vyhládok na konsenzus. To, čím sa stáva federálna lobistická legislatíva USA príkladom okrem väčšiny krajín aj pre Slovensko, sú povinná registrácia a pravidelné správy.

Registrácia

Registrácia⁹ lobistu sa riadi jednak základným všeobecným

gov.sk/Default.aspx .

4 [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=1707>.

5 [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=4505>.

6 *The right to petition government for redress of grievances (Right to petition)* je prvým dodatkom Ústavy Spojených štátov amerických, jej základ možno nájsť v Listine práv (1689), Petícií práv (1628) a v Magma Charte (1215).

7 Reguloval najmä vplyv zahraničných štátov na domácu politiku za účelom boja proti fašistickej a nacistickej propagandy niektorých štátov Európy. Už táto úprava predpokladala povinnú registráciu a pravidelné správy, zatiaľ však len zahraničných agentov.

8 Boli nimi *The Lobbying Registration Act* (1946), *Amendment to the Foreign Agent Registration Act* (1966), *Lobbying Disclosure Bills of 1976 and 1977* a *Lobbying Disclosure Bill of 1993*.

9 Prebieha elektronicou formou prostredníctvom federálneho webového portálu, [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://www.lobbyingdisclosure.gov>.

* Článok recenzoval Dr. iur. Michal Nižňan, ktorý vyštudoval právo na Universität Wien so zameraním na oblasť medzinárodného a európskeho práva, pôsobí ako EU Affairs Counsel, v advokátskej kancelárii Ružička Csekes s.r.o., kde poskytuje poradenstvo klientom z verejného aj súkromného sektora v oblasti európskeho práva so zameraním na transpozície do slovenského právneho poriadku, tiež pracuje pre National Democratic Institute.

1 Mém- základný prvok kultúry, ktorý je dedičný negenetickou cestou

2 Prof.Dr.M.P.C.M Rinus Van Schendelen, profesor politických vied na Erasmus University Rotterdam, uznávaný odborník, považuje sa za mentora lobizmu v EÚ, jeho publikácie, *The Unseen Hand: Unelected EU Legislators* (2000) a *Machiavelli in Brussels: The Art of Lobbying the EU* (2002), sa v odbornej obci považujú za prelomové štúdie lobingu

3 Hromadné pripomienky eviduje Portál právnych predpisov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <https://lt.justice.gov.sk>.

pravidlom, z ktorého však existujú aj výnimky. Tým je povinnosť registrácie lobistu najneskôr do 45 dní potom, čo lobista nadviazal prvý lobistický kontakt alebo je poverený ho nadviazať, podľa toho, čo vykonal skôr. alebo prijal úlohu urobiť lobistický kontakt, podľa toho, k čomu došlo skôr. Organizácia zamestnávajúca jedného alebo viacerých zamestnancov, ktorí sú lobistami, musí vyplniť registráciu za každého lobistu a každého klienta, pre ktorého lobista koná.

Pravidelné správy

Najneskôr do 45 dní po 1. januári a 1. júli musí registrovaný každoročne vyplniť správu o lobistických aktivitách počas polročného obdobia. Samostatné správy sa vyplňajú pre každého klienta. Obsahujú najmä informácie o príjmoch a výdavkoch registrovaného lobistu. Sankciou za nedodržanie zákona a podávanie nepravdivých správ je pokuta až do výšky 50.000 USD.

V americkej praxi¹⁰ sa zaužíval pojem *The Revolving Door Concept* (princíp otáčavých dverí).¹¹ Definuje sa ním pohyb medzi lobistami a lobovanými osobami. Toto poradie sa striktné nedodržiava. Politickí analytici tvrdia, že nezdravý vzťah sa môže vyvinúť medzi súkromným sektorom a vládou, a to na základe udelenia opätovných privilégií na úkor verejného záujmu, ktorý môže viesť až ku regulačnému zajatiu.

„Dobrovoľná“ Európska únia

V prípade Európskej únie sa prijala všeobecná definícia sformulovaná Európskou komisiou (ďalej len „EK“), podľa ktorej sú lobingom „všetky činnosti vykonávané s cieľom ovplyvniť proces tvorby politiky a rozhodovania európskych inštitúcií“. Európsky parlament sa už 8. mája 2008 uzniesol na *Vytvorení rámca pre činnosť predstaviteľov záujmových skupín (lobistov) v inštitúciách EÚ [2007/2115(INI)]*.¹² Európska komisia v ňom vyzýva všetkých zástupcov záujmových skupín, ktorí lobujú v európskych inštitúciách s cieľom ovplyvniť legislatívu EÚ k tomu, aby sa zapísali do elektronického registra. Výzva je adresovaná všetkým firmám aj jednotlivcom, ktorí komunikujú s členmi alebo úradníkmi inštitúcií EÚ s cieľom ovplyvniť ich rozhodovanie. Registrácia je dobrovoľná a organizácie pri nej musia zverejniť kto sú, aké sú ich ciele a poslanie, na aké politiky sa špecializujú, ich finančné zdroje, aby bolo možné určiť ich pozadie, mená klientov, za ktorých lobujú.

Otvorenosť, čestnosť a bezúhonnosť sú hlavné zásady, ktoré EK vyzáha od lobistov pôsobiacych v Bruseli. Sú obsiahnuté aj v etickom kódexe správania, ktorý pre lobistov vydala Komisia.

Elektronický register zástupcov záujmových skupín bol sprístupnený už 23. júna 2008. Celý proces bol výsledkom *Európskej iniciatívy za transparentnosť*¹³, ktorú za Slovensko podpísal Maroš Šefčovič¹⁴, vtedajší komisár pre vzdelanie, kultúru a mládež. Referenčnými dokumentmi Registra lobistov a jeho zásad sú *Dohoda medzi Európskym parlamentom a Európskou komisiou o zriadení registra transparentnosti pre organizácie a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré sa podieľajú na tvorbe a vykonávaní politiky Európskej únie*¹⁵ a *Rozhodnutie Európskeho parlamentu o uzavretí medziinštitucionálnej dohody medzi Európskym parlamentom a Komisiou o spoločnom registri transparentnos-*

ti.¹⁶ 11. mája 2011 došlo ku zatiaľ poslednej úprave Registra lobistov.

Nový *Register transparentnosti*¹⁷ zlučil existujúce registre lobistov pôsobiacych v Parlamente a Komisii. Občania tak už dnes nájdu na jednom mieste všetky informácie o osobách a organizáciách, ktoré sú v kontakte s inštitúciami EÚ. Tento „one-stop shop“¹⁸ systém zefektívňuje registráciu zástupcov osobitných záujmov. Zmena názvu z registra lobistov na „register transparentnosti“ tiež uľahčí registráciu ďalších, nekomerčných organizácií do tohto zoznamu, vrátane výskumných inštitútov (tzv. think-tankov) či organizácií, ktoré zastupujú cirkvi a náboženské spoločnosti. Hoci mnoho poslancov vyzvalo na zavedenie povinnej registrácie všetkých lobistov v novom spoločnom registri Európskeho parlamentu (ďalej len EP) a EK, text dohody medzi oboma inštitúciami, ktorý EP schválil, stanovuje len dobrovoľnú registráciu. Parlament sa preto rozhodol vyžadovať povinnú registráciu lobistov aspoň vo svojom prípade. Prijatý text vyzval Radu, aby sa k tomuto registru taktiež čo najskôr pripojila a uvítal jej signály o tom, či s tým súhlasí. Plénum EP tiež podporilo návrh o tzv. „legislatívnej stope“, podľa ktorého sa ku každej legislatívnej správe bude prilaďovať príloha - zoznam všetkých lobistov, s ktorými sa stretli parlamentní spravodajcovia počas vypracovávania svojich pozmeňovacích návrhov. Okrem toho má nový spoločný register poskytovať aj ďalšie informácie, ako napr. počet osôb zapojených do akejkoľvek činnosti týkajúcej sa registra, ako aj údaje o každej finančnej podpore či fondoch, ktoré žiadateľ o registráciu (lobista, záujmová skupina, atď.) získal z prostriedkov EÚ. Register bude tiež obsahovať postupy pre vybavovanie sťažností a uvádzať sankcie za porušenie pravidiel.

V oddelenom hlasovaní o vnútorných predpisoch Európskeho parlamentu poslanci rozhodli, že budú aktualizovať svoje finančné vyhlásenia hneď, ako dôjde k nejakej zmene, minimálne však raz za rok. Ku dňu odovzdania tohto článku na uverejnenie (14. apríl 2014) bolo v zozname registrovaných 6524 subjektov.

Úvaha na záver

Deficit komplexnej legitimizácie účasti na rozhodovaní verejnej moci vytvára priestor pre opodstatnenú kritiku a vypovedá o úrovni politickej kultúry. Nevyhnutným predpokladom sprehľadnenia výkonu lobingu je transparentnejšia spoločnosť. Jej súčasťou by mal byť prirodzene aj apel na identifikáciu lobistov prostredníctvom konkrétneho registra. Zámer vytvoriť na Slovensku jednotnú profesijnú komoru dohliadajúcu na prax a etický kódex je však behom na dlhú trať, ak nie utópiou. Absentuje regulácia riešiaci súčasnú asymetriu informácií o lobingu, teda o tom kto, v koho mene, s akým cieľom, zdrojom a aktivitami lobuje. V skutočne vyspelých demokraciách určila jasná hranica medzi legitímnym a nelegitímnym konaním pravidiel v duchu fair-play.

16 [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0222+0+DOC+XML+V0//SK>.

17 [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/transparency-register/info/homePage.do>.

18 podnik alebo úrad ponúkajúci tovary alebo služby, ktoré spotrebiteľ či zákazník, klient dostane hneď alebo na požiadanie

re.house.gov/amended_lda_guide.html#section4.

10 V súčasnej dobe digitálnych médií sa problematike lobingu venujú viaceré webové portály, [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://www.opensecrets.org/>, <http://www.legistorm.com/>.

11 Interdisciplinárna definícia, ktorá sa využíva takmer vo všetkých spoločenských vedách

12 Na návrhu sa 8. mája 2008 uznieslo 553 poslancov Európskeho parlamentu z 631 hlasujúcich, zo 14 slovenských zástupcov sa vyslovilo za všetkých 13 hlasujúcich a zároveň na hlasovaní aj prítomných, [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: http://old.vote-watch.eu/cx_vote_details.php?id_act=4193&lang=en.

13 European Transparency Initiative (ETI), návrh komisie z roku 2006, v ktorom sa v prvej kapitole hovorí dobrovoľnej registrácii lobistov, v druhej o tzv. etickom kódexe a v tretej o zverejnení príjmov finančných prostriedkov EÚ, [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/decisionmaking_process/ai0003_en.htm.

14 Maroš Šefčovič, v súčasnosti podpredseda Európskej komisie zodpovedný za medziinštitucionálne vzťahy a administratívu (od 9.2.2012), v minulosti dočasný podpredseda Európskej komisie zodpovedný za medziinštitucionálne vzťahy a administratívu a zdravie a spotrebiteľskú politiku (16.10.2012-28.11.2012) a podpredseda Európskej komisie zodpovedný za vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež (1.10.2009-8.2.2010)

15 [online]. [cit. 2014.13.04.]. Dostupné na internete: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:191:0029:0038:SK:PDF>.

Milan Grič,
študent druhého ročníka bakalárskeho štúdia na
Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave,
právny asistent v advokátskej kancelárii, zaujíma sa
o právnu filozofiu a o ústavné právo.

Zoznam použitej literatúry:

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov

Legislatívne pravidlá vlády Slovenskej republiky

[online]. [cit. 2014.13.04.]. http://static.cream.sk/zbierka.sk/webroots/www/content/mediagallery/zbierka_document/file/example/file/7. df

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://www.opensecrets.org/>

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://www.legistorm.com/>

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://old.votewatch.eu/index.php>

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://ec.europa.eu/transparencyregister/info/homePage.do>

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://www.lobing.eu/>

[online]. [cit. 2014.13.04.]. <http://www.nrsr.sk/web/>

Prokúra ako inštitút sui generis*

Prokúra patrí medzi inštitúty súkromného práva. Konkrétne sa zaraďuje a svoje využitie nachádza v obchodnom práve. Legálne zakotvenie prokúry nájdeme v § 14 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj OBZ). Tento typ zastúpenia má svoje špecifiká, ktorými sa odlišuje od všeobecnej úpravy zakotvanej v Občianskom zákonníku (ďalej aj OZ). Občiansky zákonník upravuje zastúpenie v tretej hlave prvej časti, kde upravuje vrátane zákonného zastúpenia aj zastúpenie na základe plnomocenstva. Občiansky zákonník pojem prokúra ale nepozná. Avšak to neznamená, že môžeme úplne vylúčiť prepojenie prokúry a všeobecného predpisu súkromného práva, ktorým je OZ. V tomto smere je potrebné vychádzať zo zásady subsidiarity, na ktorú sa odvoláva priamo aj Obchodný zákonník v jeho úvodných ustanoveniach.¹ Z uvedeného vyplýva, že v prípade výskytu určitých otázok súvisiacich s prokúrou, ktoré nie sú upravené v Obchodnom zákonníku, sa použijú všeobecné ustanovenia OZ upravujúce zastúpenie. Prokúra je osobitným inštitútom obchodného práva sui generis. Je prispôbeným typom zastupovania pre obchodnoprávne vzťahy, kde jej účelom je zabezpečenie vykonávania právnych úkonov, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku inou osobou ako podnikateľom, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo.

Tento inštitút patrí medzi kontraktuálne zastúpenie, ktoré vzniká na základe dohody o plnomocenstve. Súčasná právna úprava je v tejto otázke zmätočná nakoľko z § 31 ods. 1 OZ vyplýva, že zastúpenie vzniká na základe jednostranného právneho úkonu splnomocniteľa t.j. na základe udelenia plnomocenstva.² Zastávame názor, že v tomto prípade ide o dohodu o plnomocenstve a z toho dôvodu môžeme prokúru zaradiť k zmluvnému typu zastúpenia.³ Vo všeobecnosti slúži zastúpenie na to, aby fyzické alebo právnické osoby, ktoré nie sú spôsobilé uskutočňovať právne úkony, alebo z rôznych iných dôvodov či už objektívnych alebo subjektívnych nemôžu, alebo nechcú konať osobne. Účelom zastúpenia je teda uľahčenie a v niektorých prípadoch aj samotné umožnenie vstupu do právnych vzťahov a následné uspokojovanie potrieb jednotlivých subjektov práva. Z historického hľadiska malo na vývoj zastúpenia, ako jedného zo základných inštitútov súkromného práva vplyv prirodzené právo, ktoré v sebe nieslo ideu autonómie vôle. Hugo Grotius sa vyjadril ohľadne zastúpenia, že sľub môže byť daný v mene osoby, ktorá veci prijme, a v takom prípade vlastníctvo priamo nadobudne osoba, v mene ktorej bol prevod uskutočnený. Na Grotia nadviazal a chápanie zastúpenia posunul o úroveň vyššie Christian Wolff, ktorý presadzoval názor, že prokurista v rámci výkonu jeho funkcie môže pre zastúpeného nielen nadobúdať práva, ale ho aj zaväzovať.⁴

Prokurista a pracovné právo?

V tejto časti textu sa budeme snažiť nájsť odpoveď či existuje vzťah medzi prokúrou a pracovným právom, ako aj porovnať postavenie prokuristu, ktorý vykonáva prokúru ako obchodnoprávny

inštitút *sui generis* a vedúceho organizačnej zložky, ktorého postavenie upravujú právne predpisy obchodného práva, ako aj pracovného práva. V súvislosti s touto témou sa naskytujú najmä otázky, či sa na prokuristu vzťahuje Zákonník práce (ďalej ZP), či je prokurista viazaný internými predpismi vydanými zamestnávateľom (pracovným poriadkom), či vedúci organizačnej zložky má právo uzatvárať zmluvy a zaväzovať zamestnávateľa a pod.

V prvom rade je potrebné vymedziť právny vzťah medzi týmito subjektmi a podnikateľom, resp. zamestnávateľom. V prípade prokuristu ide o zmluvný vzťah zastúpenia, ktorý sa riadi OBZ a podporne OZ. Medzi prokuristom a podnikateľom, ktorý ho ustanovil do tejto funkcie vzniká zmluvný vzťah na základe dohody o výkone prokúry, v ktorej si zmluvné strany upravujú vzájomné práva a povinnosti. Judikatura potvrdzuje aplikáciu ustanovení OBZ na vzťah prokuristu a podnikateľa, a zároveň deklaruje, že na ich zmluvný vzťah, ak nie je dohodnuté inak, sa použijú ustanovenia OBZ o mandátnej zmluve.⁵ Ďalším argumentom, ktorý vyvracia možnosť aplikácie ZP na funkciu prokuristu je rozhodnutie NS ČR:

„Prokura je zvláštním druhem plné moci, kterou může udělit jen podnikatel. Vztah mezi prokuristou a podnikatelem, jde-li o prokuru, nemůže být vztahem pracovně právním. Funkce prokuristy totiž není druhem práce ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zák. práce a vznik a zánik tohoto právního vztahu není ani upraven pracovně právními předpisy; řídí se ustanovením i obchodního zákoníku, případně obsahem společenské smlouvy. Právní předpisy však nebrání tomu, aby jiné činnosti pro tutéž obchodní společnost (společnost s ručením omezením) vykonávaly fyzické osoby na základě pracovněprávních vztahů.“⁶

Na funkciu prokuristu sa teda nebude aplikovať ZP, nakoľko nespĺňa pojmové znaky jednak závislej práce podľa §1 ZP a ani pojmu zamestnanec v zmysle §11 ZP.

Na druhej strane, pokiaľ ide o vedúceho organizačnej zložky právnickej osoby, ten uzatvára so zamestnávateľom spravidla pracovnú zmluvu, a teda vystupuje v pozícii zamestnanca, čo znamená, že sa na výkon jeho funkcie bude aplikovať ZP. Ako zamestnávateľ môže v tomto prípade vystupovať aj samotná organizačná jednotka, v zmysle §7 ods. 2 ZP v prípade, že to ustanovujú osobitné predpisy alebo stanovy podľa osobitného predpisu. Organizačné zložky vo všeobecnosti nemajú právnu subjektivitu, čo znamená, že nemôžu vystupovať v právnych vzťahoch a nadobúdať práva a povinnosti. Ako také sú len súčasťou právnickej osoby. Osobitosťou pracovného práva je, že aj organizačná jednotka právnickej osoby má pracovnoprávnu subjektivitu, čo znamená, že má rovnaké postavenie ako zamestnávateľ.⁷

Príkladom organizačnej zložky je odštepný závod. Na čele tejto zložky stojí vedúci, ktorý sa rovnako ako odštepný závod zapisuje do obchodného registra. V zmysle § 13 ods. 5 OBZ je vedúci splnomocnený (oprávnený) robiť za podnikateľa všetky právne úkony týkajúce sa daného odštepného závodu.

Na základe uvedených argumentov je možné konštatovať, že prokurista pri výkone funkcie prokuristu nemá postavenie zamest-

* Článok recenzovala JUDr. Zuzana Nevolná, PhD., ktorá pôsobí na katedre občianskeho a obchodného práva na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

¹ §1 ods. 2. zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov

² Škrinár, A. Nevolná, Z. a kol.: Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk. 2012. s. 31

³ Lazar, J. a kol.: Občianske právo hmotné, Bratislava. 2010, s. 177

⁴ Lazar, J. a kol.: Občianske právo hmotné, Bratislava. 2010, s. 168 - 169

⁵ Rozsudok NS ČR z 25.11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2713/2009

⁶ Rozsudok NS ČR z 23.04. 2005, sp. zn. 21 Cdo 894/2005

⁷ Jurčová, M. Pavelková, B. Nevolná, Z. Olšovská A. Smyčková, R.: Zastúpenie v súkromnom práve, Praha: C.H. Beck. 2012, s. 181

nanca a nebude sa na neho vzťahovať ZP. Je ale potrebné mať na zreteli skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá vykonáva funkciu prokuristu, môže zároveň byť zamestnaná u toho istého podnikateľa. V tom prípade sa ako zamestnanec aplikácii ZP nevyhne, avšak pri výkone prokúry bude jeho postavenie a činnosť spravovaná ustanoveniami OBZ a OZ.

Prokurista vs. vedúci organizačnej zložky/odštepného závodu

Na tomto mieste je vhodné konfrontovať postavenie vedúceho odštepného závodu a prokuristu. Významným rozdielom medzi nimi je právny titul, na základe ktorého vykonávajú svoju funkciu. Pokiaľ ide o vedúceho organizačnej zložky podľa § 13 ods. 5 OBZ ide o formu zákonného splnomocnenia, naopak prokurista vykonáva svoju činnosť na základe zmluvy, a teda ide o zmluvné zastúpenie.

Spoločným znakom prokuristu aj vedúceho odštepného závodu je, že sú splnomocnení na výkon všetkých právnych úkonov týkajúcich sa zastupovanej jednotky. Zároveň však je potrebné upozorniť, že pokiaľ ide o prokuristu, toho splnomocňuje podnikateľ v zmysle § 14 ods. 1 OBZ na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na nevyžaduje osobitné plnomocnenstvo.

Prokurista v tomto prípade má pomerne rozsiahle právomoci, nakoľko sa jeho funkcia vzťahuje na prevádzku celého podniku. Legálnu definíciu podniku poskytuje § 5 OBZ, ktorý ho definuje ako súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania.

Prokurista vykonáva právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku. Z tohto vyplýva, že spravidla ide o také úkony, ktoré sú pri prevádzke podniku bežné, ku ktorým môže dôjsť, a ktoré sú pre fungovanie podniku žiaduce. Ide napr. o nákup a predaj tovaru, dopravných prostriedkov, prenájom nebytových priestorov, zaväzovanie podnikateľa pri ďalších obchodných veciach, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku. Prokurista má napr. aj oprávnenie prijímať či prepúšťať zamestnancov, ako aj zriadiť pobočku resp. odštepný závod. Zákon vyslovne neupravuje negatívne vymedzenie činnosti prokuristu okrem zákazu scudzovať a zaťažovať nehnuteľnosti – ak to nie je v prokúre výslovne zahrnuté. Podľa Feketeho prokurista nie je oprávnený najmä:

1. konať za podnikateľa v záležitostiach, ktoré sú viazané na jeho osobu,
2. robiť právne úkony, ktoré nesúvisia s prevádzkou podniku,
3. robiť právne úkony, ktoré sú zákonom vyňaté z pôsobnosti prokuristu.⁸

Vedúci odštepného závodu, ktorý podlieha aplikácii § 13 ods. 5 OBZ je splnomocnený

robiť za podnikateľa všetky právne úkony týkajúce sa danej organizačnej zložky.

Odštepným závädom sa v zmysle § 7 ods. 2 rozumie organizačná zložka podniku, ktorá je ako odštepný závod zapísaná v obchodnom registri. Pri prevádzke odštepného závodu sa používa obchodné meno podnikateľa s dodatkom, že ide o odštepný závod. Aj v tomto zákonodarcu vyjadruje nesamostatnosť organizačnej zložky, ktorá môže vystupovať len pod obchodným menom podnikateľa. Vedúci odštepného závodu teda nemá také široké právomoci ako prokurista, nakoľko jeho pôsobnosť a právomoc je obmedzená len na konkrétny odštepný závod. Prokurista má dokonca právomoc zriadiť takýto odštepný závod.

Keďže sa v tejto časti zamýšľame nad vzájomným vzťahom prokuristu a vedúceho odštepného závodu, považujeme za potrebné poukázať na inštitút čiastkovej prokúry, ktorý úzko súvisí s obidvoimi funkciami.

Čiastková prokúra de lege ferenda

Čiastková prokúra predstavuje prípad, keď je prokurista ustanovený pre odštepný závod alebo pre inú organizačnú zložku a svojimi úkonmi môže zaväzovať len daný odštepný závod alebo organi-

začnú zložku.⁹

Ako je spomínané v predchádzajúcom texte, vedúci odštepného závodu spravidla vystupuje ako zamestnanec a má uzavretú pracovnú zmluvu. Zákon *expressis verbis* neupravuje, v ktorých oblastiach vedúci odštepného závodu môže vykonávať právne úkony za podnikateľa. Zo zákona len vyplýva, že sa to musí týkať daného odštepného závodu. Preto je nielen vhodné, ale aj žiaduce, aby mal vedúci odštepného závodu, priamo v pracovnej zmluve, resp. v náplni práce upravené, v ktorých oblastiach je oprávnený konať za zamestnávateľa, teda či môže prijímať zamestnancov, uzatvárať napr. úverové zmluvy a zaväzovať podnikateľa a pod. Je však nevyhnutné poznamenať, že obdobne ako pri prokuristovi, uplatní sa aj v tomto prípade ochrana tretích osôb, a teda konanie vedúceho odštepného závodu je v zásade neobmedzené a vo vzťahu k tretím osobám aj neobmedziteľné.¹⁰ To znamená, že vedúci je oprávnený vykonávať všetky právne úkony týkajúce sa daného odštepného závodu a podnikateľ bude týmito úkonmi vo vzťahu k tretím osobám viazaný za predpokladu, že sa nepreukáže, že tretia osoba vedela o tomto prekročení právomoci.

V praxi sa môže naskytnúť situácia, kde vedúci bude mať v pracovnej zmluve výslovne vymedzený okruh právomocí a napriek tomu bude konať nad ich rámec. V tom prípade je v zmysle § 13 ods. 5 OBZ podnikateľ viazaný jeho konaním vo vzťahu k tretím osobám a zároveň, keďže ide o zamestnanca, ktorý konal v rozpore so svojou náplňou práce je toto správanie možné charakterizovať ako porušenie pracovnej disciplíny. Je však potrebné postupovať veľmi opatrne a individuálne v posudzovaní, čo je hrubé porušenie pracovnej disciplíny (čo by mohlo viesť k okamžitému skončeniu pracovného pomeru) a čo nie.

Naproti tomu, prokurista v zásade okrem vyššie uvedených prípadov, nemá nijaké obmedzenia pri výkone jeho funkcie. Ak sa teda zamyslíme nad zavedením čiastkovej prokúry do našej právnej úpravy, je potrebné si v prvom rade uvedomiť potrebu tohto inštitútu. Zavedením čiastkovej prokúry by sa umožnilo zriadenie funkcie prokuristu pre jednu konkrétnu alebo viac organizačných zložiek, a teda aj odštepných závodov. Celkovou podstatou prokuristu je zastúpenie podnikateľa a dopomôcť mu k lepšiemu a efektívnejšiemu riadeniu podniku. V prípade čiastkovej prokúry by došlo podľa nášho názoru k odbremeniu vedúcich organizačných zložiek (odštepného závodu), ktorí v súčasnej dobe vykonávajú všetky úkony súvisiace s danou organizačnou zložkou. Máme za to, že by bolo pre podnikateľa prínosné, keby mohlo dôjsť k rozdeleniu právomocí medzi osobu vedúceho odštepného závodu a osobu, ktorá by vykonávala čiastkovú prokúru. Vedúci by mal v náplni práce pracovnoprávnú agendu súvisiacu s prijímaním zamestnancov, prideľovaním pracovných činností, dozorom, skončením pracovného pomeru atď., zatiaľ čo osoba vykonávajúca čiastkovú prokúru by sa starala o obchodnú agendu ako napr. uzatváranie úverových a nájomných zmlúv.

Výhodou zavedenia čiastkovej prokúry by bola aj skutočnosť, že je ju možné zriadiť pre jednu alebo viac organizačných zložiek, pokiaľ vedúci organizačnej zložky zodpovedá, len za jednu konkrétnu organizačnú zložku. Pozitívum vidíme aj v tom smere, že by tým mohlo dôjsť k delegovaniu právomocí nad určitou zemepisnou oblasťou, v ktorej sa nachádzajú viaceré pobočky, čo by viedlo k efektívnejšej a menej nákladnej správe a riadeniu organizačných zložiek.

De lege lata nie je možné udeliť prokúru osobe len pre určitú organizačnú zložku, ale len pre podnik ako celok. V prípade, ak by aj podnikateľ vnútornými pokynmi obmedzil jeho činnosť len na vybrané organizačné jednotky, bolo by toto obmedzenie v zmysle § 14 ods. 3 neplatné voči tretím osobám a konanie prokuristu by podnikateľa zaväzovalo. Aj z tohto dôvodu máme za to, že inštitút čiastkovej prokúry by bol cenným prínosom do našej právnej úpravy. V praxi môže nastať situácia, že podnikateľ nebude mať záujem, aby prokurista mohol zaväzovať podnik ako celok, napr. uzatvárať

⁸ Fekete, I.: Rozsah prokúry a substitučné zastúpenie prokuristu. *Justičná revue*, 60, 2008, č. 4, s. 552 – 562

⁹ Škrinár, A. Nevolná, Z. a kol.: *Obchodné právo*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2012. s. 33
¹⁰ Patákyová a kol.: *Obchodný zákonník. Komentár*. 4. vydanie. Bratislava: 2013 s. 56

úverové zmluvy, ale naopak potreboval by zástupcu pre jednu alebo viac organizačných zložiek, v súvislosti s ktorými by mohol tak učiniť.

Výhodu v zavedení čiastkovej prokúry vidíme aj v tom, že v oblasti zodpovednosti za škodu sa zlepši postavenie podnikateľa voči zamestnancovi, ktorý spôsobil škodu. Súčasná právna úprava je v tomto smere pre podnikateľa ako zamestnávateľa pomerne prísna najmä, v oblasti zodpovednosti za škodu spôsobenú zamestnancom z nedbanlivosti. V prípade, že dôjde k prekročeniu právomoci na strane vedúceho odštepného závodu ako zamestnanca a zároveň k vzniku škody na strane zamestnávateľa/podnikateľa, prichádza do úvahy aplikácia § 186 ZP, ktorý upravuje rozsah náhrady škody. V zmysle citovaného ustanovenia je potrebné rozlišovať medzi:

A. škodou spôsobenou úmyselne – v takom prípade je zamestnanec povinný nahradiť skutočnú škodu v peniazoch, ak škodu neodstráni uvedením do predchádzajúceho stavu a ak túto náhradu škody zamestnávateľ požaduje,

B. škodou spôsobenou z nedbanlivosti – vtedy nesmie u jednotlivého zamestnanca presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku jeho priemerného mesačného zárobku pred porušením povinnosti, ktorým spôsobil škodu.

Preukazovanie úmyslu alebo nedbanlivosti môže byť v súdnom konaní veľmi obtiažne a v niektorých prípadoch až nemožné, a preto je pre podnikateľa veľmi rizikový najmä bod B.

Na druhej strane pokiaľ ide o prokuristu, resp. v našom prípade o osobu vykonávajúcu čiastkovú prokúru, tá spadá pod aplikáciu tretej časti OBZ konkrétne § 373 a nasl., ktoré upravujú náhradu škody. V týchto ustanoveniach nenájdeme rozlišovanie medzi úmyselne spôsobenou škodou a škodou spôsobenou z nedbanlivosti. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak osoba vykonávajúca čiastkovú prokúru poruší pri výkone svojej funkcie, svoje povinnosti vyplývajúce z dohody o udelení čiastkovej prokúry a zároveň týmto konaním/opomenutím konania spôsobí podnikateľovi škodu, bude za ňu zodpovedať bez ohľadu na zavinenie. OBZ však na ochranu tejto strany ustanovuje, že v prípade, ak porušuje svoje povinnosti alebo ak s prihliadnutím na všetky okolnosti má vedieť, že poruší svoje povinnosti zo záväzkového vzťahu, je povinná oznámiť tieto skutočnosti druhej strane bezodkladne podanou správou. Ak si túto povinnosť nesplní zodpovedá za náhradu škody v plnom rozsahu.

V prípade zavedenia čiastkovej prokúry, by sa zabezpečila možnosť voľby podnikateľa, komu zverí tak veľké právomoci a zároveň sa zabezpečí väčšia miera ochrany podnikateľa a jeho obchodného majetku z dôvodu, že osoba vykonávajúca čiastkovú prokúru, by zodpovedala za škodu spôsobenú jej činnosťou bez ohľadu na zavinenie.

Inštitút čiastkovej prokúry nie je nijakou novinkou, keďže bol aj súčasťou našej právnej úpravy do roku 1964.¹¹ Čiastkovú prokúru zaviedol aj Nový občiansky zákonník v Českej republike, po vzore najmä nemeckej a rakúskej právnej úpravy. Podľa § 450 ods. 2 druhá veta:

„Udéluje-li podnikatel prokuru pro některou pobočku svého obchodního závodu nebo pro některý z několika svých obchodních závodů, označí výslovně pobočku nebo obchodní závod.“

Podľa nemeckého HGB (Handelsgesetzbuch)¹² je obmedzenie prokúry platné aj voči tretím osobám vtedy, ak ide o samostatné organizačné jednotky spoločnosti.¹³

11 Dôvodová správa k NOZ, s. 115. Dostupné na: <http://obcianskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf> (videné dňa 20.3.2014)

12 Handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 4. Oktober 2013 (BGBl. I S. 3746).

13 § 50 ods. 3 HGB: „Eine Beschränkung der Prokura auf den Betrieb einer von mehreren Niederlassungen des Geschäftsinhabers ist Dritten gegenüber nur wirksam, wenn die Niederlassungen unter verschiedenen Firmen betrieben werden. Eine Verschiedenheit der Firmen im Sinne dieser Vorschrift wird auch dadurch begründet, daß für eine Zweigniederlassung der Firma ein Zusatz beigefügt wird, der sie als Firma der Zweigniederlassung bezeichnet.“

Opierajúc sa o uvedené argumenty, ako aj o zahraničnú právnu úpravu sme názoru, že inštitút čiastkovej prokúry by bol významným prínosom pre slovenský právny poriadok a mal by byť súčasťou novej rekodifikovanej právnej úpravy súkromného práva.

V ďalšom texte sa zameriame na porovnanie súčasnej slovenskej a novej českej právnej úpravy, ako na inšpiratívny zdroj pre obchodné právo so zameraním na inštitút prokúry.

Porovnanie slovenskej právnej úpravy s českou právnou úpravou

V poslednom období prebehla významná rekodifikácia súkromného práva v Českej republike. Od 1.1. 2014 nadobudol účinnosť nový občiansky zákonník, ako aj zákon o obchodných korporáciách. Niektoré inštitúty, ktoré sú vlastné iba obchodnému právu sú v súčasnosti upravené v novom občianskom zákonníku (ďalej NOZ). Obdobne je to tak aj s prokúrou. Tento obchodnoprávny inštitút je zaradený do prvej všeobecnej časti. Vyčlenenie prokúry z obchodnoprávnej úpravy a jej zakotvenie do občianskeho zákonníka je možné logicky odvodzovať z priamej nadväznosti prokúry, ako špeciálneho zmluvného zastúpenia na všeobecnú úpravu, čo má zároveň za cieľ uľahčiť výklad príslušných ustanovení. V ďalšom texte poukážeme na jednotlivé vybrané rozdiely v úprave prokúry medzi slovenskou právnou úpravou a českou právnou úpravou, kde samotnou príčinou diferencie je práve spomínaná rozsiahla rekodifikácia súkromného práva v Českej republike.

Podľa našej platnej právnej úpravy sa na nadobudnutie účinnosti prokúry v zmysle §14 ods. 6 OBZ vyžaduje zápis do obchodného registra. Udelenie prokúry sa zapisuje na registrovom súde, v ktorom je zapísaná osoba, ktorá prokúru udelila. Do obchodného registra sa prokúra zapisuje na základe návrhu, na ktorého podanie je aktívne legitimovaný podnikateľ, ktorý prokúru udeľuje.¹⁴ Návrh musí spĺňať zákonom predpísané náležitosti. V tomto smere má zápis do obchodného registra významné právne následky. Keďže od tohto momentu je prokurista oprávnený zaväzovať podnikateľa, hovoríme o konštitutívnych účinkoch zápisu.

Na rozdiel od toho v českej platnej právnej úprave sa upustilo od spájania účinnosti udelennej prokúry s jej zápisom do obchodného registra. Tento spôsob úpravy, ktorý je u nás stále v platnosti vychádza zo zákona č. 101/1963 Zb. zákon o medzinárodnom obchode, ktorý je ovplyvnený administratívnym spôsobom prístupu k inštitútom súkromného práva. Prokúra v podmienkach Českej republiky sa stáva teda účinnou už okamihom jej udelenia a zápis do obchodného registra má len deklaratórny charakter. Z dôvodovej správy k NOZ vyplýva, že týmto spôsobom nadobudnutia účinnosti však nie je dotknuté pravidlo, podľa ktorého prokúra musí byť zapísaná do obchodného registra, s ktorým sa viažu účinky publicity. Preto platí do obdobia pokiaľ nebude prokúra do obchodného registra zapísaná, dobrá viera tretích osôb, ktorá je zároveň chránená ustanoveniami občianskeho zákonníka.¹⁵

*„Prokúrou splnomocňuje podnikatel prokuristu na všetky právé úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo.“*¹⁶ Z uvedeného ustanovenia je možné odvodiť, že prokúrou splnomocňuje podnikateľ konkrétnu fyzickú osobu (prokuristu), aby za neho vykonával všetky právne úkony súvisiace s prevádzkou podniku. V praxi však môže nastať problém či sa udelenie prokúry vzťahuje iba na konkrétnu osobu, a tá je oprávnená výkon prokúry postupovať ďalej, alebo naopak toto oprávnenie nemá. Zo samotného znenia ustanovenia jednoznačne nevyplýva či je prokurista oprávnený poveriť zastupovaním podnikateľa inú osobu, ako je on sám. Táto otázka je veľmi citlivá a rozporuplná, nakoľko sa rôznymi názory právnych teoretikov a zároveň sa k tomu pridáva nejednotná súdna prax.¹⁷

14 Škrinár, A. Nevolná, Z. a kol.: Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk. 2012. s. 35

15 § 444 zákona č. 89/2012 Sb.: Kdo vlastní vinou vyvolá u třetí osoby domněnku, že zmocnil někoho jiného k právnímu jednání, nemůže sedlovat nedostatku zmocnění, byla-li třetí osoba v dobré víře a mohla-li rozumně předpokládat, že zmocnění bylo uděleno.

16 § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka

17 Rozhodnutie NS SR z 29.09. 2002, sp. zn. M OBdo V 2/2002 : „Prokúra je

Celú problematiku je možné chápať v rôznych smeroch a z rôznych uhlov pohľadu. V prvom rade je potrebné rozlíšiť, medzi udelením plnomocenstva na výkon určitých úkonov súvisiacich s prevádzkou podniku, ktoré udelí prokurista a poverením na výkon celej funkcie prokuristu, ktoré taktiež udelí samotný prokurista inej osobe.

Prvá skupina teoretikov presadzuje názor, ktorý zjavne vychádza z výkladu právnych predpisov podľa zmyslu a účelu zákona. Vychádzame to z tvrdenia, že aj keď napriek tomu, že OBZ výslovne neupravuje zákaz preniesť prokúru na inú osobu, je potrebné vychádzať z účelu právnej úpravy a nie len zo samotného znenia zákona.¹⁸ Je možné sa zamýšľať, aký účel má toto ustanovenie a argumenty pre svoj „účel“ nájde ktorákoľvek skupina teoretikov. Podľa nášho názoru, v tomto prípade ide o zjavnú nedôslednosť na strane zákonodarcu, ktorý opomenul špeciálnu úpravu prokúry v tejto otázke v OBZ, a tým pádom sa nevyhol aplikácii všeobecných ustanovení OZ o udelení plnomocenstva.

Keby sme vychádzali zo všeobecných ustanovení OZ o zastúpení, v zmysle § 33a je splnomocnenec, v našom prípade prokurista, oprávnený udeliť plnomocnenstvo inej osobe, aby namiesto neho konala za splnomocniteľa. Predmetné ustanovenie OZ podmienkuje svoju aplikáciu tým, že vyžaduje, aby bolo vyslovene v plnomocnenstve uvedené oprávnenie udeliť plnomocnenstvo inej osobe. Nakoľko prokuristom môže byť iba fyzická osoba druhá zákonná podmienka podľa písm. b), od prvej nezávislá, je v našom prípade irelevantná. Je možné teda konštatovať, že samotné udelenie plnej moci prokuristom inej osobe, nie je v zákone explicitne vyjadrené, a preto je potrebné túto skutočnosť upraviť v samotnej listine o udelení prokúry.¹⁹

Týmto sme v podstate načrtli hlavnú ideu druhej skupiny teoretikov, ktorí sa odvolávajú na všeobecnú aplikáciu OZ, a tým pádom sa prikláňajú k názoru, že udelenie plnomocenstva prokuristom ďalšej osobe je možné a platné. Zároveň však konštatujú, že prokurista je oprávnený udeliť plnomocnenstvo inej osobe len vo veciach, ktoré sa kryjú s rozsahom prokúry, a teda vyjadrujú názor, že prokurista nie je oprávnený preniesť svoju prokúru na inú osobu ako celok, ale iba na konkrétny obchodný prípad.

Odlíšny prístup v úprave otázky udelenia plnej moci prokuristom inej osobe, čo sa týka zákonnej formulácie, zaujal zákonodarcu v Českej republike. V zmysle § 451 NOZ prokurista nie je oprávnený preniesť prokúru na niekoho iného ani udeliť ďalšiu prokúru, na ďalšie dojednania sa neprihliada. Prostredníctvom takéhoto zákonného obmedzenia je upravená otázka prokúry v tomto smere veľmi jasne a zrozumiteľne. Zákonodarcu sa tým vyhol aplikácii všeobecných ustanovení o zastupovaní a udelení plnomocenstva ďalšej osobe. Účelom tohto ustanovenia je akési „zosobnenie“ výkonu funkcie prokuristu. Predpokladáme, že ak podnikateľ zveril výkon prokúry konkrétnej fyzickej osobe, má v úmysle, aby túto funkciu vykonávala práve táto konkrétna osoba a zákonodarcu chcel dopomôcť k právnej istote splnomocniteľa aj takýmto zákonným obmedzením.²⁰

Osobný a starostlivý výkon funkcie prokuristu je umocnený aj § 454 NOZ, podľa ktorého prokurista vykonáva prokúru so starostlivosťou riadneho hospodára. Zákon však bližšie nešpecifikuje čo je potrebné rozumieť pod pojmom starostlivosť riadneho hospodára. Menované ustanovenie v sebe odráža aj dôležitosť funkcie prokuristu pre podnik, nakoľko je mu zverené uskutočňovať všetky právne úkony súvisiace s prevádzkou podniku.

Významným ustanovením upravujúcim prokúru je § 14 ods. 3 : „Obmedzenie prokúry vnútornými pokynmi nemá právne

následky voči tretím osobám.“ V našej právnej úprave chýba výslovná úprava, že obmedzenie nie je účinné ani v prípade, že bolo zverejnené, ako je tomu pri štatutárnom orgáne podľa § 13 ods. 4. V prípade aplikácie všeobecnej úpravy podľa OZ by mohlo dôjsť k tomu, že osoba, s ktorou sa konalo, by nemala oprávnenie požadovať splnenie záväzku alebo náhrady škody, a teda nemala by nijakú právnu ochranu. Podľa Patakyovej je v tomto prípade potrebné použiť tzv. argumentum a simili, na základe ktorého sa prihliadne na podobnosť so štatutárnymi orgánmi, keďže ide o obsahovo najrozsiahlejšie zastúpenie, ktorého účinky sa viažu do obchodného registra.²¹ S použitím týchto argumentov je možné súhlasiť, avšak za účelom vyššej právnej istoty a právnej ochrany tretích osôb je žiaduce, aby zákonodarcu aj toto ustanovenie doplnil o rozoberaný dovetok.

Práve v novom českom občianskom zákonníku zákonodarcu správne a umne zakotvil v § 453, že obmedzenie prokúry vnútornými pokynmi nemá účinky voči tretím osobám, aj keď bolo zverejnené.

Slovenský Obchodný zákonník upravuje špeciálne vznik, ako aj obsah samotnej prokúry. Pre zánik prokúry, ako špeciálneho inštitútu zmluvného zastúpenia v obchodnom práve, však prekvapujúco chýbajú špeciálne ustanovenia v OBZ. Výnimkou je ustanovenie §125 ods. 2., ktoré upravuje zánik prokúry spôsobom, že ak stanoví alebo spoločenská zmluva neurčuje inak, rozhoduje valné zhromaždenie (spoločnosti s ručením obmedzeným) aj o vymenovaní a odvolaní prokuristu. Je ale potrebné podotknúť, že pokiaľ ide o vzťah medzi prokuristom a obchodnou spoločnosťou, tento vzťah je potrebné chápať ako obchodnoprávny vzťah a je ho potrebné posudzovať najskôr podľa tretej časti OBZ. Toto zmysľovanie následne vedie k interpretácii, že sa na tento vzťah použijú príslušné ustanovenia o zániku obchodnoprávných vzťahov.²² V prípade, že nedôjde k aplikácii *lex specialis* sa táto otázka bude musieť posudzovať podľa všeobecných ustanovení OZ, konkrétne ustanovenia §33b OZ. Prokúra teda zaniká najmä odvolaním prokuristu, prokuristovou výpoveďou alebo aj smrťou prokuristu. Je potrebné konštatovať, že výmaz prokúry z obchodného registra nie je podmienkou, ktorá by spôsobovala zánik prokúry, ale účinky zápisov v obchodnom registri a ich zverejnenie budú pôsobiť aj v tomto prípade.²³ Sme toho názoru, že nakoľko ide o tak špecifický inštitút, ktorý nemá v iných oblastiach súkromného práva obdobu, vyžaduje si aj špeciálnu úpravu zániku, kde by sa zohľadnili špecifiká prokúry. Podľa právnej úpravy de lege lata je preto v záujme každého podnikateľa, aby si upravil dôvody, ako aj spôsob odvolania v spoločenskej zmluve, zakladateľskej listine alebo v stanovách.

Práve cestou špeciálnej úpravy sa rozhodli ísť v NOZ, ktorý v ustanoveniach o prokúre v § 456 upravuje špeciálne spôsoby zániku: „Prokúra zaniká aj prevodom alebo prenájmom obchodného závodu alebo pobočky, pre ktorý bola udelená. Smrťou podnikateľa prokúra nezaniká, iba ak by bolo dojednané niečo iné.“

Táto špeciálna zákonná úprava má nadväzovať na všeobecnú, čo je možné odvodiť od slovíčka „aj“ a nepriamo odkazuje na použitie ustanovení o zániku plnomocenstva. Toto ustanovenie vo svojom závere navyše demonštruje samotný charakter NOZ, ktorý umožňuje aplikáciu autonómie slobodnej vôle, čo vyplýva už z jeho úvodných ustanovení.²⁴

Záver

Účelom článku je priblížiť inštitút prokúry, ako špeciálnu formu zastúpenia upravenú obchodným právom. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že nakoľko ide o obchodnoprávny inštitút, jeho povaha a charakter bude výlučne spáť s predpismi obchodného práva. Naopak, aj keď je upravený iba v Obchodnom zákonníku, má svoje korene vo všeobecnom súkromnoprávnom predpise, akým je Občiansky zákonník. Podľa nášho názoru, by sa z hľadiska logiky

zvláštnym druhom obchodného plnomocenstva upraveného Obchodným zákonníkom. Nejde o zastúpenie podľa § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka, preto prokurista je pri prevádzke podniku oprávnený udeliť plnomocnenstvo inej osobe, aj keď nejde o prípady uvedené v ustanovení § 33a ods. 1 Občianskeho zákonníka.“

18 Jurčová, M. Pavelková, B. Nevolná, Z. Olšovská A. Smyčková, R.: Zastúpenie v súkromnom práve. Praha: C.H. Beck. 2012, s. 159 - 160

19 Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: 2013 s. 59

20 Jurčová, M. Pavelková, B. Nevolná, Z. Olšovská A. Smyčková, R.: Zastúpenie v súkromnom práve, Praha: C.H. Beck. 2012 s. 161

21 Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: 2013 s. 59

22 Škrinár, A. Nevolná, Z. a kol.: Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk. 2012. 37

23 Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: 2013 s. 61

24 §1 zákona č. 89/2012 Sb.

a systematiky začlenenia, malo uvažovať o úprave tohto inštitútu v novom rekodifikovanom Občianskom zákonníku, podobne ako tomu je momentálne v novej súkromnoprávnej úprave v Českej republike. Snažili sme sa poukázať na zjavné rozdiely medzi týmito dvoma právnymi úpravami a prezentovať názor, že aktuálna právna úprava je v tomto smere nepostačujúca pre tak významnú oblasť akou je obchodné právo. Preto v tejto súvislosti je potrebné sa zamyslieť nad právnou úpravou *de lege ferenda* a po vzore vyspelých európskych krajín prijať potrebné zmeny, ktoré prispievajú k vyššej právnej istote, ako aj k zefektívneniu bežného obchodnoprávneho styku v praxi. Ako príklad uvádzame inštitút čiastkovej prokúry, ktorý by podľa nášho názoru mal mať svoje miesto v obchodnoprávnej úprave zmluvného zastúpenia.

Zoznam použitej literatúry:

JURČOVÁ, M. PAVELKOVÁ, B. NEVOLNÁ, Z. OLŠOVSKÁ A. SMYČKOVÁ, R.: Zastúpenie v súkromnom práve. Praha: C.H. Beck. 2012, 272 s. ISBN 9788074004209

LAZÁR, J. a kol.: Občianske právo hmotné. Bratislava: IuraEdition. 2010, 714 s. ISBN 978-808078-346-4

PATAKYOVÁ, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: C.H. Beck, 2013, 1704 s.

ŠKRINÁR, A. NEVOLNÁ, Z. A KOL.: Obchodné právo. Plzeň: Aleš Čeněk. 2012. 335 s.

FEKETE, I.: Rozsah prokúry a substitučné zastúpenie prokuristu. Justičná revue, 60, 2008, č. 4, s. 552 – 562.

Rozhodnutie NS SR z 29.09. 2004, sp. zn. M OBo V 2/2002

Rozsudok NS ČR z 25.11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2713/2009

Rozsudok NS ČR z 23. 04. 2005, sp. zn. 21 Cdo 894/2005

Zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov – Občiansky zákonník

Zákon č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov – Obchodný zákonník

Zákon č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov – Zákonník práce

Zákon č. 89/2012 Sb. – Nový Občiansky zákonník

Dôvodová správa k zákonu č. 89/2012 Sb.

Handelsgesetzbuch in der im Bundesgesetzblatt Teil III Gliederungsnummer 4100-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 4. Oktober 2013 (BGBl. I S. 3746)

Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 363/2002

Webová stránka Ústavu informácií a prognóz školstva: www.uips.sk

Bc. Jakub Cvejkuš,
študent prvého ročníka magisterského
štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej
univerzity v Trnave, zaujíma sa o
oblasť obchodného, občianskeho a
športového práva.

10.04.2014 – začiatok konca pirátstva!?!*

Úvod

Už dlhšiu dobu sa diskutovalo, či možno vyhotoviť legálnu rozmnoženinu autorského diela aj z nelegálneho zdroja alebo len z legálneho, resp. rečou civilistu, či možno vytvoriť z neprávneho práva. Ako už dobrým zvykom býva, koľko právnikov, toľko názorov a preto aj v tomto prípade sa postupne vyprofilovali dva rozličné názory. Jeden zastával názor, že legálne možno vyhotovovať rozmnoženiny len z legálneho zdroja a pre druhý názor bola otázka legálnosti zdroja irelevantná.

Podobnú otázku, ale ako prejudiciálnu začal riešiť Súdny dvor vo veci ACI Adam a i. v. Stichting de Thuisopie a i. (C 435/12) ešte v roku 2012 pričom rozsudok bol vydaný dňa 10.04.2014. To, ako rozhodol a aké dôsledky má rozsudok v predmetnej veci rozoberáme v tomto článku spolu s právnym rámcom vyhotovovania rozmnoženín pre osobnú potrebu.

Zákon, jeho výnimky a výnimky z jeho výnimiek a zdroj – download

V časoch, kedy ešte neboli dostupné technológie na vytváranie rozmnoženín diel ako dnes (napr. PC, notebooky, a pod), mal záujemca o autorovo dielo prakticky dve možnosti, ako nadobudnúť umelecký výtvor autora. Po prvé mohol uzavrieť s autorom kúpnu zmluvu resp. licenčnú zmluvu, spravidla za určitú protihodnotu. Druhou možnosťou bolo dielo ukradnúť, čo bolo síce zadarmo, no za to zvyčajne zlodca postihol trest. Spolu s rozvojom práva a so vznikom práva duševného vlastníctva sa zavádzala aj ochrana pre autorov a ich diela. Ruka v ruke sa zavádzali spolu s právami aj výnimky, kedy bolo možné obmedziť práva nositeľov práv k dielu.

Do 10.04.2014, umožňoval extenzívny výklad práva spolu so zásadou „všetko je dovolené, čo nie je zakázané“ akýsi kompromis medzi vyššie spomenutými možnosťami. Zákon č. 618/2003 Z.z.

o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov, (ďalej len „AZ“) umožňoval o.i. u hudobných a audiovizuálnych diel legálne vyhotoviť rozmnoženinu bez toho, aby o tom vedel nositeľ práv, samozrejme bez nutnosti úhrady odmeny. Hudbu a kinematografiu uloženú v dátovom úložisku si bolo možné legálne stiahnuť – vyhotoviť rozmnoženinu a užívať v zákonom vymedzenom rozsahu.

Download vs. Právo

Právnu oporu je možné nájsť ešte v Bernskom dohovore o ochrane literárnych diel a umeleckých diel, no je ju potrebné hľadať predovšetkým v únijskom práve a to v smernici 2001/29/ES o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (ďalej len „smernica“) a v AZ. Download je potrebné v zmysle AZ chápať ako vyhotovovanie rozmnoženiny diela, čo predstavuje prenesenie diela na iný hmotný podklad priamo z originálu diela alebo nepriamo z inej rozmnoženiny diela dočasne alebo trvalo, a to akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme; rozmnoženinu diela možno vyhotoviť najmä vo forme tlačenej, fotografickej, zvukovej alebo zvukovo-obrazovej rozmnoženiny, stavbou architektonického diela, alebo vo forme inej trojrozmernej rozmnoženiny, alebo v elektronickej forme zahŕňajúcej analógové aj digitálne vyjadrenie.

Smernica priznávala monopol na udeľovanie súhlasu na vyhotovovanie rozmnoženín (v znení smernice „rozmnožovanie“) výlučne nositeľom autorských práv. Toto právo je v slovenskom AZ poňaté ako výlučné majetkové právo a len nositeľ práv k dielu môže udeliť súhlas na vyhotovenie jeho rozmnoženiny. Takýto súhlas je potrebné získať licenčnou zmluvou.

Výnimky a výnimky z výnimiek

Každé pravidlo má svoju výnimku, čo tiež platí aj pri autorských právach. Smernica v čl. 5 ods. 2 písm b) ako aj AZ ustanovujú systém **zákonných licencií** (§ 24 - § 37 AZ), pri ktorých skutkové

* Článok recenzovala JUDr. Zuzana Adamová, PhD., ktorá pôsobí ako riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.

podstaty vymedzujú, kedy možno obmedziť majetkové právo nositeľa práv k dielu. V zmysle § 24 AZ rozmnoženinu zverejneného diela môže **fyzická osoba vyhotoviť bez súhlasu autora pre svoju osobnú potrebu a na účel, ktorý nie** je priamo ani nepriamo **obchodný**; za také použitie nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.

Citované ustanovenie zavádza prakticky tri podmienky kedy si možno stiahnuť dielo zadarmo a pritom neporušiť autorské práva. Zásadne môže rozmnožovať dielo len fyzická osoba a len pre svoju osobnú potrebu (nie pre súkromnú). Rovnako platí, že účel takejto rozmnožovania nesmie byť obchodný. Za vytvorenie takejto rozmnožoviny nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu a ani nie je potrebný mať jeho súhlas. Nie je preto nevyhnutné si vyžiadat' od nositeľa práv súhlas na vyhotovenie rozmnožoviny, teda netreba uzatvoriť žiadnu licenčnú zmluvu. Napokon aj samotný AZ zákonné licencie označuje ako „obmedzenie“ majetkových práv a preto nejde o ich porušenie či neoprávnený zásah do práv.

Túto výnimku dopĺňa výnimka z tejto výnimky, ktorá upresňuje, z čoho nemožno vyhotovovať rozmnožoviny v zmysle § 24 AZ. Podľa § 24 ods. 3 AZ sa táto výnimka nevzťahuje o.i. na celé literárne dielo, hudobné dielo zaznamenanom v písomnej podobe či počítačový program. O hudobnom diele zaznamenanom v digitálnej forme nie je zmienka rovnako ani o audiovizuálnom diele, čo v znamená, že hudbu a filmy či seriály možno legálne stiahnuť.

Podobne situáciu rieši aj český Autorský zákon, ktorý však narozdiel od slovenského, vôbec nepovažuje vyhotovovanie rozmnoženín diela v súlade so zákonnou licenciou za užitie diela v zmysle českého Autorského zákona.

Späť ale k slovenskej právnej úprave. Zákonnej licencií sekunduje ešte **tzv. trojstupňový test**. Ten má oporu v čl. 5 ods. 5 smernice, ktorý sa premietol do § 38 AZ, pričom znenie týchto ustanovení je prakticky totožné. V zmysle § 38 AZ, sú obmedzenia majetkových práv autora dovolené len v osobitných prípadoch ustanovených v ustanoveniach § 24 až 37 AZ; nakladanie s dielom podľa týchto ustanovení nesmie byť v rozpore s bežným využitím diela a nesmie neodôvodnene zasahovať do právom chránených záujmov autora.

V žiadnom ustanovení však nie je napísané, že z akého zdroja možno vyhotoviť rozmnoženinu, teda či len z legálneho alebo aj nelegálneho. Pod pojmom legálny zdroj treba rozumieť zdroj, ktorý neporušuje autorské právo. Napr. tak často skloňované úložisko „uloz.to“ disponuje cca 45.000.000 súborami. Tie súbory, ktoré sú naň uložené bez potrebného súhlasu nositeľa práv, predstavujú nelegálny zdroj (nie však úložisko samotné). AZ každopádne dovoľuje vyhotovovanie rozmnoženín z autorských diel, ale zdroju, z ktorého sa rozmnožoviny smú vyhotovovať, sa nevenuje.

Zaujímavé je aj postavenie a zodpovednosť samotnej filehostingovej služby. Poskytovateľ filehostingovej služby **nemá** v zmysle čl. 15 smernice 2000/31/ES o elektronickom obchode (ďalej len „SEO“) **žiadnu všeobecnú povinnosť monitorovať** obsah nahratý na servery úložiska. Podiel jeho zodpovednosti je iba v tom, že je prípadne povinný vymazať súbory porušujúce autorské práva ale až po tom, čo je o to požiadaný nositeľom práv k dielu.

Je teda takýto download, ktorý je v súlade s zákonnou licenciou, úplne zadarmo?

Nie. Pozrime sa znova na § 24 AZ; ten síce v ods. 1 ustanovuje, že rozmnoženinu zverejneného diela môže fyzická osoba vyhotoviť bez súhlasu autora; **za také použitie nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu**. Napokon aj Smernica zavádza pravidlo, že ak štát zavedie výnimky k rozmnožovaniu, musí zabezpečiť, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu.

Táto primeraná kompenzácia sa v zmysle § 24 ods. 4 AZ označuje ako **náhrada odmeny** a uhrádza sa autorovi, ktorého diela možno rozmnožovať. Náhradu odmeny podľa ods. 4 uhradí predajca prostredníctvom organizácie kolektívnej správy za každý nenahratý nosič záznamu, prístroj na vyhotovovanie rozmnoženín, a pod. ako určité percento z jeho predajnej ceny. Uhrádzanie náhrady odmeny niekedy označovanej aj ako pirátska daň či pirátsky poplatok, prezumuje, že každý, kto si zakúpi zariadenie alebo nosič, ktoré je schopné vyhotovovať rozmnožoviny, ich bude aj vyhotovovať.

Vyhотовovanie rozmnoženín a zdroj

Otázku zdroja právna úprava nikdy neriešila a hoci odborné názory na ňu sa rozdeľovali, správnosť názoru nebola nikdy úplne nespochybniteľná a táto oblasť ako taká predstavovala šedú zónu v právnej úprave.

Až vydaním rozsudku vo veci C 435/12 ACI Adam BV a i. proti Stichting de Thuisakopie a i., Súdny dvor poskytol výklad zákonnej výnimke a trojkrokovému testu čím sa mení aj celkový pohľad na vyhotovovanie rozmnoženín pre osobnú potrebu.

Súdnu dvoru boli položené tri prejudiciálne otázky. Prvou a druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta či sa právo Únie, konkrétne článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29/ES v spojení s odsekom 5 tohto článku, má vykladať v tom zmysle, že **bráni vnútroštátnej právnej úprave**, ako je vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, **ktorá nerozlišuje medzi situáciou, v ktorej je zdroj, z ktorého sa vyhotoví rozmnoženina na súkromné použitie, legálny, a situáciou, v ktorej je tento zdroj nelegálny**.

Súdny dvor rozhodol, že právo Únie, konkrétne článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29/ES v spojení s odsekom 5 tohto článku sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá nerozlišuje medzi situáciou, v ktorej je zdroj, z ktorého sa vyhotoví rozmnoženina na súkromné použitie, legálny, a situáciou, v ktorej je tento zdroj nelegálny.

Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva má vykladať v tom zmysle, že ju možno uplatniť v konaní, ako je konanie vo veci samej, v ktorom osoby povinné zaplatiť primeranú kompenzáciu navrhujú, aby uvedený súd rozhodol v neprospech organizácie poverenej výberom a rozdelením tejto odmeny medzi nositeľov autorských práv, ktorá sa proti tomuto návrhu bráni.

O tretej Súdny dvor rozhodol tak, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní v konaní, ako je konanie vo veci samej, v ktorom osoby povinné zaplatiť primeranú kompenzáciu navrhujú, aby vnútroštátny súd rozhodol v neprospech organizácie poverenej výberom a rozdelením tejto odmeny medzi nositeľov autorských práv, ktorá sa proti tomuto návrhu bráni.

Záver

Súdny dvor svojím rozhodnutím prakticky povedal, že vyhotoviť rozmnoženinu možno len z legálneho zdroja. Takto skutková podstata zákonnej výnimky sa vzťahuje tak napr. na ripnutie hudobného CD (pokiaľ nie je chránené technologickými ochrannými opatreniami) a tak vyhotovenie si rozmnoženiny na pevný disk v počítači. Takúto rozmnoženinu si možno skopírovať do hudobného prehrávača, smartphonu či ďalej napáliť na iné nenahrané CD.

Spolu s rozhodnutím sa naskytujú aj ďalšie otázky, a to, napr.: Ako, resp. na základe akých kritérií sa bude vyhodnocovať legálnosť (nelegálnosť) zdroja? Čo s doteraz vyhotovenými rozmnoženinami vyhotovených dobromyseľne a v súlade s AZ, pričom (pravdepodobne) vyhotovených z nelegálnych zdrojov?

Ďalšou otázkou zostáva aj to, ako sa zmení právna úprava podľa zákona č. 300/2005 Z.z. trestný zákon v znení neskorších predpisov. V zmysle trestného zákona je porušenie autorského práva trestným činom, pričom najmiernejší trest predstavuje trest odňatia slobody až na dva roky; napríkladnejší trest predstavuje trest odňatia slobody na tri až osem rokov. Základným problémom je však škoda a jej presné určenie jej výšky, ktorá vznikla nositeľovi práv, pričom tá sa pri púhom stiahnutí diela pohybuje iba na úrovni niekoľkých eur. Je preto dôvodné predpokladať, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní sporov vzniknutých porušením práv duševného vlastníctva budú účastníkov odkazovať na občianskoprávne konanie a nie vydávať odsudzujúce rozsudky podľa trestného práva.

Z iného pohľadu na vec sa prakticky nič nemení, pretože Súd-

ny dvor len vyložil právo Únie, ktoré je v zmysle Smernice platné už od roku 2001. Podľa nášho názoru sa sťahovať bude aj naďalej i s vedomím, že právny rámec zákonných licencií už neposkytuje nejasný výklad na bezplatné sťahovanie autorských diel z úložísk.

Zoznam použitej literatúry:

VOJČÍK, P. a kol. 2012, Právo duševného vlastníctva, Plzeň: Aleš Čeňek 2012,

ISBN: 978-80-7380-373-5

LÁZIKOVÁ, J. 2013, Autorský zákon Komentár, Bratislava: Iura Edition 2013,

ISBN: 978-80-8078-593-2

LAZAR, J. 2010, Občianske právo hmotné, Bratislava: Iura Edition 2010, ISBN: 978-808078-346-4

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode)

Zákon č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)

Zákon č. 40/1964 Zb. občiansky zákonník

Zákon č. 300/2005 Z.z. trestný zákon

Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-435/12 ACI Adam a iní proti Stichting de ThuisKopie

Bc. Richard Sanák,
*študent prvého ročníka magisterského štúdia
na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v
Trnave.*

Medzinárodné zmluvy verzus Ústava Slovenskej republiky*

Táto téma nie je tak často diskutovaná na akademickej pôde ako mnohé iné, a preto by som sa ňou chcela v nasledujúcom texte zaoberať. Cieľom je oboznámiť najmä študentov bakalárskeho stupňa štúdia o konaní pred Ústavným súdom o súlade medzinárodných zmlúv, na ktoré je potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky.

V prvej časti článku sa rozoberá aktuálna právna úprava konania podľa čl. 125a Ústavy Slovenskej republiky.

Druhá časť poukazuje na vybrané skutočnosti týkajúce sa Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, ktorá podľa môjho názoru nie je v súlade s ústavou. Mohli by sa teda zástancovia iného vierovyznania ako katolíckeho cítiť diskriminovaní?

Konanie o súlade dojednanej medzinárodnej zmluvy

Ústavný článok 125a bol vložený do Ústavy Slovenskej republiky ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. a nadobudol účinnosť 1. januára 2002. Týmto článkom sa rozšírila kompetencia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) a zároveň sa ním vytvoril aj základ pre nový typ konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorým sa stalo konanie o súlade medzinárodných zmlúv podľa § 41 c) - e) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.¹

Keďže prostredníctvom čl. 125a došlo k rozšíreniu kompetencií, môžu nastať určité diskusie o tom, či ÚS SR má napr. aj právomoc zrušiť účinky odporujúcich ustanovení medzinárodných zmlúv v prípade, ak bude zistený ich nesúlady s ústavou alebo či rozhodnutie ústavného súdu môže priamo ovplyvňovať text samotnej medzinárodnej zmluvy, či ústavy.

Ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti. Intenciou priznania kompetencie Ústavnému

súdu podľa ústavného článku 125a ods. 1 je ochrana Slovenskej republiky pred prípadnou zodpovednosťou za porušenie zmluvného záväzku, ktorá by mohla nastať schválením medzinárodnej zmluvy odporujúcej Ústave Slovenskej republiky alebo ústavnému zákonu. V zmysle Ústavy má totiž Ústava prednosť aj pred medzinárodnou zmluvou. Kompetencia podľa čl. 125a sa nevzťahuje na všetky medzinárodné zmluvy. Je obmedzená tromi kumulatívnymi podmienkami. Jednou z nich je, že sa musí jednať o medzinárodné zmluvy, na ktoré je potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky. Druhou podmienkou je „dojednanie“ zmluvy.² A napokon treťou podmienkou je, že zmluva ešte nebola ratifikovaná a vyhlásená zákonom ustanoveným spôsobom.

Z pohľadu medzinárodného práva je irelevantné, aký vnútroštátny predpis bráni presadeniu medzinárodnej zmluvy. Ak sa nedodrží zmluva, automaticky dochádza k porušeniu záväzkov Slovenskou republikou.

Podľa môjho názoru je dobré mať vo vnútroštátnom právnom poriadku takýto inštitút preventívnej ochrany ústavnosti. Štáty sa tak vyhnú viacerým zbytočným komplikáciám, ktoré by mohli nastať prijatím medzinárodnej zmluvy odporujúcej ústave.³

Takéto medzinárodné zmluvy sú obsiahnuté v čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Ako sme už vyššie spomínali, jednou z troch podmienok je „dojednanie“ zmluvy. Ide o tie medzinárodné zmluvy, ktoré po skončení procesu ustanovenia ich obsahu podliehajú vo svojich zmluvných stranách vnútroštátnemu prerokovaniu, ktoré môže vyústiť do ich ratifikácie, prijatia alebo schválenia (čl. 16 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z roku 1969 - vyhl. Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 15/1988 Zb.).

Právomoc Ústavného súdu sa vzťahuje na medzinárodné zmluvy dvojstranné aj mnohostranné. Preskúvanie súladu dojednanej medzinárodnej zmluvy s prameňmi vnútroštátneho práva Sloven-

² Tamtiež.

³ Práve vďaka tomuto inštitútu nemôže v našom právnom poriadku nastať situácia, kedy by napr. určitá medzinárodná zmluva ukladala práva resp. povinnosti, ktoré by neskôr mohli byť konštatované ako protiústavné. Takto práva/povinnosti, ktoré priznáva medzinárodná zmluva by si tak nebolo možné uplatňovať z pohľadu vnútroštátneho práva.

* Článok recenzovala Mgr. Lucia Berdisvoá, PhD., ktorá pôsobí na Katedre ústavného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

1 DRGONEC, J.: Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Šamorín: HURÉKA, 2008. s. 132.

skej republiky sa týka len jej súladu s i) Ústavou Slovenskej republiky a ii) ústavnými zákonmi.

Kompetencia Ústavného súdu sa ďalej týka aj súladu celej medzinárodnej zmluvy s celou Ústavou alebo s celým ústavným zákonom, ale i súladu časti medzinárodnej zmluvy (jej jednotlivých ustanovení) s časťou Ústavy Slovenskej republiky alebo s časťou ústavného zákona.

Meritum konania je podľa čl. 125a nesúlad dojednanej medzinárodnej zmluvy s vnútroštátnymi prameňmi práva. Dodržanie zásad medzinárodného práva, iných medzinárodných zmlúv alebo akéhokoľvek iného prameňa medzinárodného práva nevylučuje existenciu nesúladu medzinárodnej zmluvy s Ústavou alebo s ústavným zákonom.

Štát sa nemôže odvolávať na svoje vnútroštátne právo (ani Ústavu) ako dôvod pre nesplnenie medzinárodného záväzku a to v zmysle čl. 27 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z roku 1969 uvádza, že „Strana sa nemôže dovolávať ustanovení svojho vnútroštátneho práva ako dôvodu pre neplnenie zmluvy.“

V prípade, ak nastane nesúlad všeobecne záväzného právneho predpisu (Ústavy Slovenskej republiky) s medzinárodnými zmluvami, tak sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za porušenie medzinárodnoprávného záväzku odvolaním sa na vnútroštátny právny poriadok, napr. na odlišné ustanovenia ústavy alebo zákonov.⁴

Toto všeobecné pravidlo bolo potvrdené v judikatúre, v obvyčajom a teraz zmluvnom medzinárodnom práve o medzinárodných zmluvách, v ústavách mnohých štátov, v náuke a aj v doktríne medzinárodného práva.⁵

Ako sme už spomínali, právomoc Ústavného súdu sa nevzťahuje na všetky medzinárodné zmluvy, ale len na tie, na ktorých uzatvorenie je potrebný súhlas Národnej rady SR. Ostatné medzinárodné zmluvy sú vylúčené z právomoci ÚS SR podľa čl. 125a. Takéto medzinárodné zmluvy (napr. vládne zmluvy), ktoré sú vylúčené spod kompetencie Ústavného súdu, nie sú ním preskúmateľné a nemusia byť teda vždy v súlade s Ústavou alebo s ústavnými zákonmi, čo nevylučuje vznik medzinárodnej zodpovednosti Slovenskej republiky v prípade prijatia medzinárodného záväzku z medzinárodnej zmluvy nepreskúmateľnej ÚS SR v rámci preventívnej ochrany ústavnosti. Myslím si, že ústavodarcu pri tvorení tejto kompetencie nepremyslel výskyt takejto možnosti vzniku medzinárodnej zodpovednosti. Ak to ústavodarcu predpokladal, mohol zároveň vytvoriť aj iný inštitút, ktorý by predchádzal vzniku tejto medzinárodnej zodpovednosti.

Konanie vo veci samej

Ústava zakladá povinnosť ÚS SR rozhodnúť v merite veci v zákonom ustanovenej lehote. Podľa § 41 d) zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov: „ústavný súd rozhodne o návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia.“ Ústavný súd SR má síce povinnosť rozhodnúť o návrhu do 60 dní odo dňa doručenia, ale márne uplynutie tejto lehoty sa nespája s právnym účinkom.

Toto je podľa mojej mienky taktiež následok nedôslednosti zákonodarcu pri tvorbe tohto zákonného ustanovenia. Navrhovala by som, aby bol vytvorený istý kontrolný mechanizmus, ktorého účelom by bolo napomínať na to, že 60 dňová lehota už ubehla a že je potrebné, aby Ústavný súd rozhodol v merite veci. Zároveň by sa stanovila nová lehota, za ktorej nedodržanie by sa mohli ukladať disciplinárne opatrenia. Takéto sankcionovanie by som navrhovala ale iba v tom prípade, ak by nedodržanie tejto lehoty spočívalo v zbytočných prieťahoch v konaní na strane sudcov. Ak by nedodržanie lehoty bolo riadne odôvodnené, sudcovia by mohli pred uplynutím lehoty spolu s odôvodnením požadovať jej predĺženie.

Ústavný súd rozhoduje vo veci samej nálezom, ktorý sa doručí navrhovateľovi a Národnej rade Slovenskej republiky. Ak Ústavný

súd rozhodol, že dojednaná medzinárodná zmluva je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky alebo s ústavnými zákonmi, nemožno ju ratifikovať.

Rozhodnutie Ústavného súdu o nesúlade dojednanej medzinárodnej zmluvy s Ústavou Slovenskej republiky alebo s ústavným zákonom nemá priamy účinok na obsah medzinárodnej zmluvy, ani na obsah Ústavy Slovenskej republiky alebo ústavného zákona. Treba teda zdôrazniť, že Ústavný súd nemá priamo kompetenciu zmeniť všeobecný právny predpis (ústavu) či dojednanú medzinárodnú zmluvu.

„Ústavným súdom Slovenskej republiky zistiteľný nesúlad medzinárodnej zmluvy s Ústavou Slovenskej republiky alebo s ústavným zákonom možno odstrániť tak, že sa novelizuje ústava alebo ústavný zákon, aby sa z vnútroštátneho právneho poriadku odstránila úprava, ktorá zapríčinila vznik nesúladu medzi dojednanou medzinárodnou zmluvou a ústavou alebo ústavným zákonom.“⁶

Rozhodnutím ÚS SR o nesúlade dojednanej medzinárodnej zmluvy s Ústavou sa podľa čl. 125a nepozastavuje účinnosť vnútroštátnej úpravy po dobu 6 mesiacov, iba vzniká dôvod, aby Národná rada Slovenskej republiky ústavu alebo ústavný zákon novelizovala.⁷

Existovalo by však aj opačné riešenie. Medzinárodnú zmluvu by bolo možné vyjednať inak. Gestor zastúpený rezortným ministrom by žiadal ministra o spolupodpísanie materiálu na rokovanie vlády. Rovnako by žiadal ministra o stanovisko k návrhu na uzavretie, zmenu či ukončenie platnosti akejkoľvek medzinárodnej zmluvy. V rokovaní by bolo možné upraviť návrhy odporujúcich ustanovení tak, aby boli v súlade s ústavou. Ak by nebolo možné medzinárodnú zmluvu vyjednať, nemuselo by dôjsť ku jej následnej ratifikácii.

Polemika o súlade Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou s Ústavou Slovenskej republiky

V praxi sa vyskytujú rozličné názory na Základnú zmluvu medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou.⁸ Táto zmluva je podľa názoru JUDr. Kataríny Zavackej neprijateľná. Takéto vyjadrenie uvádza vo svojom stanovisku. Tvrdí, že zmluva je svojim obsahom v rozpore s Ústavou SR a s právnym poriadkom Európskej únie. Za najneprijateľnejší sporný článok Základnej zmluvy, považuje článok 1 ods. 2 : „Zmluvné strany vzájomne uznávajú právnú subjektivitu druhej strany, ako aj všetkých právnických osôb a fyzických osôb, ktoré ju majú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky alebo podľa kánonického práva.“ JUDr. Katarína Zavacká je toho názoru, že kánonické právo sa prostredníctvom tohto ustanovenia nadradilo nad právo Slovenskej republiky, pretože ak by napr. právna subjektivita určitej fyzickej alebo právnickej osoby nebola v súlade s právom Slovenskej republiky, ale bola by iba v súlade s kánonickým právom, v takomto prípade by platilo na území Slovenskej republiky uznanie právnej subjektivity tejto fyzickej, alebo právnickej osoby, a to len na základe kánonického práva.⁹

Podľa môjho názoru Slovenská republika tým, že ratifikovala Základnú zmluvu medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, akoby uprednostnila katolícku cirkev pred inými registrovanými cirkvami. Vysvetlím to na príklade možnej životnej situácie. Človek protestantskej viery je nepriamo diskriminovaný, pretože on sa na rozdiel od katolíka nemôže dovolávať niektorých ustanovení

6 DRGONEC, J.: Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Šamorín: Heuréka, 2008. s. 136. ISBN:9788089122486

7 Tamtiež.

8 Predmetná zmluva bola uverejnená v Zbierke zákonov 28. novembra 2002 pod číslom 648/2002.

9 Bližšie pozri: ZAVACKÁ, K. 2006. Právne stanovisko k návrhu zmluvy o výhrade svedomia. [online]. 2006. [cit. 2014-04-19]. Dostupné na internete: <http://vaticanskezmluvy.wordpress.com/2010/08/28/zavacka-stanovisko-k-zmluve-o-vyhrade-svedomia/>

4 AZUD, J.: K otázke rozhodovania Ústavného súdu SR o súlade Ústavy SR s medzinárodnými zmluvami (o ľudských právach). Právny obzor, 1993, s. 295.
5 Tamtiež.

zmluvy, pretože Slovenská republika nemá takúto zmluvu ratifikovanú s predstaviteľmi protestantskej viery, ktorá by mala aspoň taký dopad na slovenský právny poriadok ako Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou. Berúc do úvahy čl. 16 Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, ktorý v ods. 1 uvádza: „*Katolícka cirkev má právo vykonávať pastoračnú, duchovnú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť vo všetkých štátnych vzdelávacích, výchovných a zdravotníckych zariadeniach, štátnych zariadeniach sociálnych služieb, vrátane zariadení pre osoby s nariadenou ústavnou výchovou a v štátnych zariadeniach vykonávajúcich liečbu a resocializáciu drogovo a inak závislých osôb v súlade s podmienkami dohodnutými medzi Katolíckou cirkvou a týmito zariadeniami. Slovenská republika zabezpečí primerané podmienky na výkon tohto práva. Osoby, ktoré sú v starostlivosti týchto zariadení majú právo zúčastňovať sa bohoslužieb v nedeľu a v dňoch prikázaných cirkevných sviatkov a slobodne vykonávať všetky náboženské úkony.*“, by som chcela upriamiť pozornosť najmä na druhú vetu citovaného článku „*Slovenská republika zabezpečí primerané podmienky na výkon tohto práva.*“. Ustanovenie § 6 ods. 1 d) zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností síce umožňuje cirkvám a náboženským spoločnostiam vyučovať náboženstvo, neviem však o žiadnej takej zmluve medzi Slovenskou republikou a riadne registrovanou cirkvou a náboženskou spoločnosťou (okrem katolíckej) podľa už spomínaného zákona, ktorá by zabezpečovala napríklad výuku už spomínanej protestantskej výchovy v štátnych základných školách. Čo sa týka zmluvy uverejnenej pod č. 250/2002 Z.z. medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami, tak napríklad z jej paragrafu 13 ods. 9)¹⁰ jasne vyplýva, že osobitnými dohodami (zákonmi) môže byť všetko uvedené ustanovené inak. Avšak medzinárodná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, čiže takáto zmluva sa zmeniť zákonmi nemôže.

Keďže podľa môjho názoru sa tu vyskytuje istá miera nepriamej diskriminácie, tak dochádza k porušeniu čl. 14 „*Zákaz diskriminácie*“ Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorý uvádza: „*Užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť*

zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.“
 „*Taktiež dochádza k porušeniu ústavného čl. 12 ods. 2, ktorý stanovuje: „Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.“*

Na záver by som chcela konštatovať, že meritom konania podľa článku 125a Ústavy slovenskej republiky je nesúlad medzinárodných zmlúv s vnútroštátnymi prameňmi. S touto súvislosťou by som chcela zdôrazniť, že Ústavný súd Slovenskej republiky teda nemá priamo kompetenciu zmeniť všeobecný záväzný predpis (Ústavu) či dojednanú medzinárodnú zmluvu.

Čo sa týka Základnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, navrhovala by som, aby si zákonodarcia vždy dal pozor na to, aby zákonná úroveň zástancov všetkých vierovyznaní bola vždy presne rovnaká. Taktiež dúfam, že v budúcnosti už nebude prijatá žiadna medzinárodná zmluva, ktorá by bola v rozpore s ústavou a rovnako aj v nesúlade s európskym zákonodarstvom. Aby takéto zmluvy na jednej strane nemohli spôsobovať obmedzovanie práv a na strane druhej zvyhodnenie.

11 Bližšie pozri aj čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Rim, 4.11.2000).

Bc. Veronika Berecová,
*študentka prvého ročníka
 magisterského štúdia na Právnickej
 fakulte Trnavskej univerzity v Trnave.*

¹⁰ § 13 ods. 9) uvádza: „*Ďalšie pravidlá týkajúce sa škôl a školských zariadení uvedených v odseku 1, vyučovania náboženstva a náboženskej výchovy detí, bohosloveckých fakúlt a výchovno-vzdelávacích ustanovizní upraví Slovenská republika a registrované cirkvi a náboženské spoločnosti v osobitných dohodách.*“

Zoznam použitej literatúry:

Knihy:

DRGONEC, J.: Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Šamorín: Heuréka, 2008. ISBN: 9788089122486.

Časopisy:

AZUD, J.: K otázke rozhodovania Ústavného súdu SR o súlade Ústavy SR s medzinárodnými zmluvami (o ľudských právach). Právny obzor, 1993, s. 295.

Právne predpisy:

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Slovenský preklad Dohovoru: Vyhláška FMZV č. 15/1988 Zb.

Ústavný zákon č. 90/2001 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky pred ním a o postavení jeho sudcov.

Základná zmluva č. 326/2001 Z. z. medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou.

Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností.

Zmluva č. 250/2002 Z. z. medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Európsky dohovor o ľudských právach.

Rozhodnutia Ústavného súdu:

Rozhodnutie ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 2/1995.

Internet:

ZAVACKÁ, K. 2006. Právne stanovisko k návrhu zmluvy o výhrade svedomia. [online]. 2006. [cit. 2014-04-19]. Dostupné na internete: <http://vatikanskezmluvy.wordpress.com/2010/08/28/zavacka-stanovisko-k-zmluve-o-vyhrade-svedomia/>

Ste študentom, pedagógom alebo členom akademickej obce Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave?

Práve Vám je adresovaná táto výzva!

Chcete sa stať súčasťou časopisu Corpus Delicti?

Napište článok v rozsahu 3 - 6 A4 (písmo Times New Roman, veľkosť 12, jednoduché riadkovanie) na ľubovoľnú tému, samozrejme, týkajúcu sa práva.

Prosíme o dodržiavanie citačných pravidiel podľa STN. Za vlastným článkom uveďte použitú literatúru.

Príspevok musí byť recenzovaný právnym pedagógom, právnym vedcom alebo iným odborníkom zaoberajúcim sa tematikou daného článku!

Recenzovaný článok spolu s aktuálnou farebnou fotografiou Vašej tváre (formát JPEG, min. 300 dpi) a biografickou charakteristikou autora (najviac na 3 riadky) zašlite na mailovú adresu:
corpusdelicti.tt@gmail.com

V prípade, že nás svojim článkom zaujmete, bude uverejnený v najbližšom čísle 2/2014 pre zimný semester akademického roku 2014/2015.

Uzávierka pre číslo 2/2014 je 15.11.2014.

Redakcia si vyhradzuje právo článok upraviť čo do štylistiky a gramatiky, ako aj právo článok odmietnuť z kapacitných dôvodov!

Tešíme sa na Vaše príspevky !

Upozornenie!

Redakcia časopisu Corpus Delicti nezodpovedá za obsah jednotlivých článkov, ich pravdivosť a výpovednú hodnotu.

VÝZVA

Poznáte študenta našej fakulty, ktorý sa úspešne zapája do vedeckých, výskumných, vývojových a ďalších tvorivých aktivít, ktoré si zasluhujú uznanie a ktoré prispievajú k prehĺbeniu poznania (účasť na vedeckom projekte, vedeckovýskumnej činnosti a ďalších aktivitách), alebo ktorý úspešne reprezentuje fakultu, univerzitu alebo Slovenskú republiku v umeleckej, športovej alebo inej oblasti? Ste to práve Vy? Viete o úspešnom či nasledovaniachodnom absolventovi našej alma mater?

Práve o takomto inšpiratívnom človeku môže byť v nasledujúcom čísle časopisu Corpus Delicti uverejnený článok s cieľom, aby sa o jeho schopnostiach a úspechoch dozvedela celá naša malá akademická obec.

Tak neváhajte a DAJTE NÁM O ŇOM VEDIET!

Pre súčasných študentov našej fakulty môže byť inšpiráciou aj možno získať motivačné štipendium na základe rozhodnutia dekanky alebo rektora (bližšie informácie ohľadom možnosti získať motivačné štipendium Vám ochotne poskytne Ing. Zuzana Lukačovičová zo študijného oddelenia fakulty).

Sťažnosti, žiadosti, podnety

Cieľom fakulty je neustále sa zlepšovať. Pomôžte jej k tomu Vašimi postrehmi.

Váš pohľad je dôležitý a podstatný! Bud'te spokojní na Vašej fakulte! Máte právo podieľať sa na jej riadení a smerovaní!

Je množstvo spôsobov, ako na to. Ak sa nehanbíte za svoj názor, využite možnosť osobného stretnutia s dekankou alebo prodekanou pre denné bakalárske štúdium, denné magisterské štúdium a sociálnu starostlivosť o študentov. Nezbúdate ani na svoje študijné referentky!

Taktiež možno využiť email zamestnancov fakulty zverejnený na webstránke fakulty. Poslúži aj schránka pri študijnom oddelení. Pomôcť môže i Váš zástupca v akademickom senáte. Preverujú sa aj anonymné podnety! Je to jednoduché, neváhajte využiť všetky prostriedky, ktoré máte!

Časopis Corpus Delicti je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod evidenčným číslom **EV 4594/12**. Vychádza na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. V roku 2014 vychádza siedmy ročník obnoveného časopisu Corpus Delicti. Časopis vydáva ELSA Trnava, Kollárova 10, 917 01 Trnava (www.tt.elsa.sk) v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava (iuridica.truni.sk).

Tlač zabezpečuje **Polygrafické centrum**, Tomášikova 26, 821 01 Bratislava. Online verziu časopisu môžete nájsť na týchto webových stránkach: www.tt.elsa.sk a iuridica.truni.sk

Články v časopise Corpus Delicti podliehajú recenzii.

PARTNERI ELSA TRNAVA

HAMALA ▪ KLUCH ▪ VÍGLASKÝ
Law Firm

TaylorWessing
e|n|w|c Attorneys at Law

Wolters Kluwer

Advokátska kancelária
Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o.